

Forfatter: Hostrup, C.

Titel: Udrag fra Komedier og Digte

Citation: Hostrup, C.: "Komedier og Digte", i Hostrup, C.: *Komedier og Digte*, udg. af Aage Marcus ; Overbibliotekar, Dr. phil. H. Topsøe-Jensen , 1954, s. 9. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hostrup01-shoot-idm140699402126752/facsimile.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Komedier og Digte

nerne »Eventyr paa Fodrejsen« er ganske vist to Studenter, men Stykket er ikke nogen Studenterkomedie, men et virkelig Lystpil med Sange. I Assessor Svales Strandbjerg genkendes Egnen omkring Kokkedal; Naturstemningen bidrager meget til den sommerlige Poesi, der hviler over Stykket, og som ogsaa præger den nydelige Skildring af de to elskende Par: den alvorlige Eibæk og hans Laura og den livsgladte Herlov og hans jydake Johanne. Blandt de komiske Figurer hører den naive og godtroende Assessor Svale til Hostrups mest vellykkede. Skriverhans og hans Omvendelse skal ikke maales med en moderne Psykologis Alen, men han er i al Fald en taknemlig Rolle, og det samme gælder Birkedommer Krans. I teknisk Henseende virker »Eventyr paa Fodrejsen« mærkvaerdig gammeldags; Kompositionen er løs, Handlingen ikke altfor sandsynlig; Monologer, Afside-replikker og Samtaler, der beivres af andre, Misforstaaelseskønik o.s.v. spiller en betydelig Rolle. Men Stykket virker levende paa en Scene; Naturligheden, Ungdomsfriskheden og det lyse Humor har stadig bevaret deres Magt over Tilskuernes Sind.

Rent Teater er det sidste Sangspil i vor Samling, 1-Akteren »Soldaterløjers«. Det er skrevet i Efteraaret 1849 under Vaabenstilstanden mellem Fredericia-Slaget og det sidste afgørende Felttog i Trearskrigen, opførtes ved en Studenterforestilling til Indtægt for en Kammerat og kom 10. Februar 1850 op paa Det kgl. Teater, hvor det indtil 30. April 1897 er opført 203 Gange; derefter er det overgaaet til Privatteatrene. Som Hovedperson er Studenten nu afløst af Dagens Helt, Soldaten; egentlig Karaktertegning er der ikke Tale om; Hostrup slipper Gækken løs og skriver en Forklædnings- og Forvekslingsfarce med Ankerson Holbergs Henrik eller Oldfax i moderne Klæder. Stykket har altid været elsket af Dilettanter for sin bastante Kønik og sine iørefaldende Sange.

Sangens spiller i det hele en meget stor Rolle i Hostrups Komedier; undertiden kan man nok synes, at der snarest er for mange af dem. De skal synges, ikke læses, og da dette Udvalg bringer Noderne, kan man selv forsøge. Hostrup var meget musikalsk, men han var ikke selv Komponist. Men han havde en ypperlig Hukommelse, hvad Melodier angik, og han fandt altid let, hvad han havde Brug for. Vi har hans egne Ord for, at Melodien var det primære, saa kom Teksten, og hans Melodivalg røber altid god Smag, hvad der just ikke var de øvrige Vaudevilledigteres stærkeste Side. Operamelodier, som ellers misbruges, holder han sig helt fra. En meget stor Plads

indtager derimod Bellmanns Melodier, haade dem fra »Fredmans epistlar« og dem fra »Fredmans sänger«. Allerede i »Recessenten og Dyret« havde Heiberg tyet til Bellman, og han havde fortsat dermed i de senere Vaudeviller. Under den skandinaviske Begejstringsbølge i 1840'erne kom Bellman for Alvor paa Mode, afgiver Stof baade til et Syngespil (Heibergs »Ulla skal paa Bal« 1845) og en Ballet (Bournoisilles »Bellman« 1844). Hostrup øser i høj Grad af denne Melodikilde i sine Stykker: 5 Melodier i »Genboerne«, 5 i »Intrigernes«, 8 i »En Spurv i Tranedans«, 7 i »Eventyr paa Fodrejsen«. Iøvrigt bruger han helst folkelige Viser eller yndede Smaasange. Undtagelsesvis er der komponeret særlige Melodier til hans Stykker; saaledes skrev Vennen E. Braun Melodien til »Man maa rejse tilføds« i »Eventyr paa Fodrejsen« og P. Heise satte Friersangen i »Soldaterløjer« i Musik. En Særtilfælde indtager »Soldaterløjer« med de mange smukke Sange af E. Horneman, »Den Gang jeg drog afsted«s Komponist. Hostrup fortæller, at Horneman stillede en Række hidtil ikke benyttede Melodier til hans Raadighed, og til dem skrev han saa sine Tekster.

Hostrups *Digte*, af hvilke der sidst i Bindet gives et lille Udvalg, er ogsaa først og fremmest Sange, skrevet til bestemte Melodier og til bestemte Lejligheder. En Række af hans Ungdoms mest kendte Studentervisere findes i »Genboerne« og i »En Spurv i Tranedans«; som en yderligere Prøve herpaa meddeles Drikkevisen »Nu er det stille«. Ved Studentermødet i Christiania 1869 blev »Høje Nord« afsungt med Joseph Glæzers raske Melodi; den blev hurtigt anerkendt af Højskolerne. Af Hostrups egentlige folkelige Sange er medtaget Opsangen til Bønderne fra Forfatningskampens Tid »Frem, Bondemand, frem« (1866) og to Sange til Vaalekilde Folkehøjskole. »Det som lysner over Vangen« viser især den stærke Paavirkning i Aand og Stil af Grundtvig, hans kirkelige Lærefader, til hvis Jordeførd 1872 han skrev sit mest storladne Mindedigt; »Vi fik ej under Tidernes Tryk« er ved sin jævne, fortræstningsfulde Tone mere i Pagt med hans egen prunkløse demokratiske Indstilling. Overgangen mellem den første og den anden Periode i hans Liv, da Komedienskriveren sagde Kunsten Farvel for at blive Præst, har sit Mindesmærke i hans stærkt personlige Digt »Drøm og Liv« (1862).

Krigen 1864 og Sønderjyllands Tab gjorde et uudsletteligt Indtryk paa Hostrup. Men da den første dybe Smerte var overvundet, var